

Briuselis, 2024 m. sausio 22 d.
(OR. en, hu)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0099(COD)

5599/24
ADD 1

CODEC 118
ENV 65
CLIMA 27

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinio atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 517/2014, projektas (pirmasis svarstymas) – Teisėkūros procedūra priimamo akto priėmimas = Pareiškimai

Čekijos Respublikos pareiškimas

Čekijos Respublika yra visapusiškai įsipareigojusi užtikrinti, kad būtų laikomasi Monrealio protokolo, veiksmingiau kovoti su neteisėta prekyba ir prisidėti prie ES pastangų pasiekti 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus ir neutralizuoti poveikį klimatui.

Nors sutinkame su reglamento tikslais, apgailestaujame, kad galutinis susitarimas, mūsų nuomone, viršija tuos tikslus ir yra susijęs su politiniais sprendimais, kurie nebuvo išsamiai išnagrinėti ir kurie patenka į skirtingų teisės aktų, visų pirma REACH reglamento, taikymo sritį.

Čekijos Respublikai problemišiausios nuostatos yra susijusios su nauja dalimi dėl skirstomųjų įrenginių (13 straipsnio 5 dalis), kuria draudžiama naudoti vieną iš mažo VAP alternatyvų, ir keliomis IV priedo dalimis, visų pirma dėl iš atskirų blokų sudarytų šilumos siurblių ir oro kondicionierių, pagal kurias nuo 2035 m. draudžiama taikyti mažo VAP alternatyvas. Be to, dėl mažo VAP alternatyvų uždraudimo putų, aerozolių ir vienblokių šilumos siurblių sektoriuje mums taip pat kyla didelė problema.

Čekijos Respublika labai jautriai reaguoja į politinį sprendimą uždrausti mažo VAP alternatyvas šilumos siurblių ir skirstomųjų įrenginių sektoriuje, taip pat į kitus labai griežtus IV priede nustatytus šilumos siurblių draudimus ir naujai nustatytus šilumos siurblių aptarnavimo draudimus. Mūsų oro kokybės planai labai priklauso nuo šilumos siurblių diegimo ir šiame sektoriuje daug investuota iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (visų pirma Sanglaudos fondo) ir iš ES ATLPS pajamų. Bijome, kad bet kokios papildomos kliūtys pakenktų mūsų oro kokybės politikai ir investicijų į perėjimą nuo anglių prie švaresnių energijos šaltinių tvarumui.

Be to, manome, kad mažo VAP alternatyvų uždraudimas prieštarauja Monrealio protokolo šalių Sprendimo XXXIV/3, kuriuo šalys skatinamos didinti energijos vartojimo efektyvumą laipsniškai mažinant hidrofluorangliavandenilių kiekį ir atsižvelgti į 2022 m. TEAP ataskaitą, dvasiai. Sprendimas XXXIV/3 nėra vienintelė iniciatyva ir diskusijose dėl energijos vartojimo efektyvumo pagal Monrealio protokolą jokia būdu neatmetama galimybė taikyti mažo VAP fluorintas alternatyvas.

Dėl pirmiau nurodytų priežasčių, nors buvo daug nuveikta sprendžiant kai kuriuos klausimus, Čekijos Respublika negali pritarti susitarimui ir balsuojant susilaikys.

Estijos pareiškimas

Estija tebėra visapusiškai įsipareigojusi užtikrinti, kad būtų laikomasi ES 2030 m. ir 2050 m. klimato politikos tikslų norint pasiekti Paryžiaus susitarimo ir Monrealio protokolo tikslus. Todėl ji palankiai vertina tai, kad atnaujintas reglamentas dėl fluorintų dujų, ir pritaria jo tikslui toliau mažinti išmetamą fluorintų dujų kiekį, kad būtų prisidedama prie ES klimato srities tikslų įgyvendinimo ir skatinamos mažo VAP arba fluorintų dujų neturinčių produktų inovacijos.

Susitarimas dėl Fluorintų dujų reglamento yra sudėtingų ir įtemptų diskusijų rezultatas. Derybų metu Estijai susirūpinimą kėlė siūlomas laipsniško hidrofluorangliavandenilių kiekio mažinimo tempas ir susijusios visuomenės išlaidos, taip pat pakankamas alternatyvių technologijų prieinamumas ir įperkamumas tokiose mažose rinkose kaip Estija.

Be to, Estija norėtų dar kartą pabrėžti, kad atitinkami draudimai turėtų būti grindžiami išsamiau realių galimybių ir esamų alternatyvų poveikio vertinimu. Apgailestaujame, kad taip buvo ne visada. Kartais poveikio vertinimai buvo nepakankami arba jie nebuvo atlikti, o greito ir visiško laipsniško atsisakymo poreikis kai kuriuose sektoriuose kelia abejonių tiek klimato, tiek ekonominiu požiūriu – mes nepaisome naudos klimatui. Vienas iš tokių susirūpinimą keliančių klausimų yra susijęs su fluorintų dujų uždraudimu mažuose iš atskirų blokų sudarytuose šilumos siurbliuose ir aušintuvuose – kad poveikis klimatui būtų kuo mažesnis, mes uždraudžiame veikiančias mažo VAP alternatyvas, jei tokių yra. Be to, mažo VAP alternatyvų naudojimas visiškai atitinka Monrealio protokolą ir jame nustatytus mažinimo tikslus.

Kitas mums svarbus klausimas – apribojimas, susijęs su statybinėmis putomis. Kad išlaikytume numatomą renovacijos tempą pagal naujai sutartą iniciatyvą „Renovacijos banga“, turime statyti ištisus metus visais metų laikais. Todėl draudimas naudoti mažo VAP fluorintas dujas izoliavimo putose duotų priešingus šiam tikslui rezultatus, nes nėra jokio sprendimo, kad be fluorintų dujų būtų galima vykdyti statybą esant žemesnei nei + 5 C temperatūrai. Vėlgi, mes uždraudžiame mažo VAP fluorintų dujų produktus neatlikdami poveikio vertinimo ir tikimės, kad iki draudimo taikymo pradžios rinkoje atsirastų tinkama ir įperkama alternatyva.

Laukiame būsimų Komisijos gairių dėl IV priedo, kuriose būtų paaiškinti draudimai ir pateikta pavyzdžių, kaip tam tikri draudimai taikomi skirtingiems produktams. Tai labai svarbu siekiant suprasti draudimus ir užtikrinti tinkamą bei vienodą naujojo reglamento įgyvendinimą visoje ES.

Nors Estija pritaria pasiektam susitarimui dėl reglamento, tikimės, kad peržiūros nuostata dėl IV priede nurodytų draudimų padės tinkamai išspręsti esamų alternatyvų klausimą ir pirmiau minėtus susirūpinimą keliančius klausimus.

Vengrijos pareiškimas

Vengrija yra įsipareigojusi siekti ES 2030 m. ir 2050 m. klimato politikos tikslų ir mano, kad svarbu siekti Paryžiaus susitarime nustatytų tikslų. Nors Vengrija visiškai pritaria bendram tikslui stiprinti Fluorintų dujų reglamento vaidmenį prisidedant prie poveikio klimatui neutralumo, negalime pritarti galutiniam kompromisui.

Nors vertiname tam tikrus šio rinkinio elementus (be kita ko, tai, kad išlaikyta 3 EUR kvotos kaina, numatytos apsaugos priemonės ir nukrypti leidžiančios nuostatos siekiant užtikrinti saugumą, vengiama rinkos monopolijos ir toliau puslaidininkiams taikoma išimtis kvotų sistemos atžvilgiu), susitarimas peržengia rimtas neperžengtinas ribas, kurias Vengrija jau ne kartą pabrėžė.

Pirma, mūsų nuomone, susitarimas prieštarauja „REPowerEU“ tikslams ir sparčiam šilumos siurblių diegimui. Todėl plataus masto draudimas naudoti aušalus, ypač mažiau teršalų išmetančias alternatyvas, prieštarauja ES klimato politikos užmojams ir trukdytų diegti labiau palankias klimatui alternatyvas dėl jų įperkamumo.

Per derybas Vengrija nuolat tvirtino, kad nereikėtų pamiršti energijos vartojimo efektyvumo, techninės saugos ir ekonominio pagrįstumo ir kad reikėtų atsižvelgti į skirtingas kiekvienos valstybės narės ekonomines ir geografines aplinkybes. Susitarimas neatitinka šių susirūpinimą keliančių aspektų.

Susirūpinimą kelia dar ir tai, kad šiuo metu apyvartoje esančių ir daugelį dešimtmečių skirtų naudoti produktų techninė priežiūra yra ribota, taip pat tai, kad nepakanka laiko pasirengti technologinei pertvarkai. Šiuo metu apyvartoje esančių rūšių įrangos techniniai sprendimai bus uždrausti, o į rinką pateiktai įrangai arba neseniai pagamintai įrangai, grindžiamai dabartinėmis technologijomis, po kelerių metų bus taikomi dideli apribojimai. Dėl naujų techninių iššūkių reikia toliau plėtoti dabartinės mokymo sistemas. To nepadarius gali pritrūkti kvalifikuotos darbo jėgos.

Vengrija mano, kad rinkos apribojimai įrangos atžvilgiu negali būti visiškai įgyvendinti iki nustatyto termino, atsižvelgiant į energijos vartojimo efektyvumo ir techninės saugos aspektus. Susitarime numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos nėra tinkamas problemos sprendimas, nes didelė dabartinės įrangos dalis turėtų būti pakeista per 10 metų.

Dėl didelio visuotinio atšilimo potencialo fluorintų aušalų prieinamumas pagal dabartinę kvotų sistemą nuolat mažėja. Tačiau susitarime pateiktame kvotų mažinimo tvarkaraštyje neatsižvelgiama į rinkos ir technologinius poreikius, dėl kurių rinkoje gali labai trūkti teisėtai prieinamų aušalų ir drastiškai padidėti jų rinkos kaina.

Reglamentas galėtų lemti neproporcingą rinkos pokytį, o tai savo ruožtu galėtų neigiamai paveikti vartotojus, nes padidės kainos. Dėl Fluorintų dujų reglamente nustatytų įvairių pernelyg ribojančių priemonių, pavyzdžiui, susijusių su šilumos siurbliais, dėl kurių kils kainos, gali labai padidėti neteisėtos prekybos veikla ir importas, o Vengrijai, kaip ES pasienio šaliai, tai padarytų labai didelį poveikį. Be to, dėl to valstybių narių valdžios institucijoms tektų netoleruotina našta.

Naudoti sieros heksafluoridą (SF₆) kai kuriuose elektros skirstomuosiuose įrenginiuose vis dar yra būtina siekiant užtikrinti saugų elektros energijos tinklo veikimą dabartinėmis technologinėmis sąlygomis. Susitarimu bus laipsniškai atsisakyta rinkoje esančių technologijų, todėl tinklo operatoriai ir elektros energijos gamintojai bus priversti greitai prisitaikyti prie naujų ir dažnai brangesnių technologijų. Kai kurios įmonės jau turi didelį pranašumą rinkoje. Dėl to ES operatoriai galėtų atsidurti tikrai nepalankioje konkurencinėje padėtyje. Be to, draudimas įrengti elektros skirstomuosius įrenginius neatitinka tikrosios rinkos padėties techniniu, saugos ir projektavimo požiūriu. Visų pirma per energetikos krizę tai galėtų kelti pavojų stabiliam energijos tiekimui ir energetiniam saugumui, taip pat tuo galėtų būti suteiktas pranašumas labai ribotam gamintojų skaičiui, o tai dar labiau iškraipytų rinką.

Paskutinis, bet ne mažiau svarbus dalykas yra tai, kad daugelis nustatytų draudimų nėra pagrįsti atitinkamu tinkamų alternatyvų prieinamumo ir jų rinkos kainų poveikio vertinimu. Be to, net remiantis preliminarium Komisijos vertinimu, dėl kai kurių priemonių išmetamųjų teršalų kiekis nebūtų labai sumažintas, bet dėl jų iš rinkos vis tiek būtų pašalintos kitos perspektyvios mažataršės alternatyvos.